

Nieuwsbrief

Januari 2014

HAPPY NEW 2014

“All is quiet on New Year’s Day” zong het vermaarde U2. In onze eigen taal “alles is rustig op nieuwsjaardag”. We hopen dat het inderdaad een rustig jaar wordt maar wel een met de nodige positieve kermisdynamiek. Ook dit jaar zullen weer nieuwe attracties verschijnen op de kermissen. Begin maart starten de carnavalskermissen waarna het seizoen meteen zal starten tot het einde van het jaar. We hopen dat het jaar 2014 veel positiefs zal brengen zoals een betere economische situatie, een goede gezondheid van iedereen en veel gelukkige momenten. En gelukkige momenten beleef je vaak op de kermis : genieten van een suikerspin, romantische gevoelens boven in het reuzenrad bij avondlicht of een dolle rit in de achtbaan. Op dit ogenblik is het nog afwachten of er een nieuwe kermisexpositie in het Tilburgse stadhuis gehouden wordt. Stichting Kermis-Cultuur is daarover nog in overleg met de gemeente Tilburg. Natuurlijk wordt aan u ook in 2014 hierover en nog vele andere kermiscultuur zaken verslag gedaan in de Nieuwsbrief.

Foto : Zweefmolen Marc Surkol “Winter in Turnhout” 20 december 2013 © Godrie Spijkers

De gebroeders Saedt stonden van 1952 tot 1960 op de Ettense zomerkermis zo met de rug naar café Hof van Holland op de Markt. De firma is destijds begonnen met een snoepkraam en later overgaan op draaimolens, luchtschommels en eind jaren '50 de zweefmolen.

Begin jaren '50 schafte het attractiebedrijf een mooie autoscooter aan bij Ad van der Vorst in Helmond. De autoscooter was oorspronkelijk afkomstig uit België. De firma Saedt heeft tot het voorjaar 2003 de autoscooter gekoesterd alsof het hun eigen kind was. Een windhoos, tijdens de voorjaarskermis van 2003 in Geldrop, bracht een verschrikkelijk eind aan een geweldige periode. Een zeer emotioneel moment was de constatering om toen feitelijk afscheid te nemen van een attractie waar Henk 47 jaar mee gesjouwd had.

Van de restanten was eigenlijk niets meer te maken dus het geheel was total loss. Tijdens de keuringen om de twee jaar likten de keurmeesters hun vingers af bij het inspecteren van deze scooter. Het was een voorrecht om zo'n attractie te mogen aanschouwen en "akkoord" te bevinden", was overigens dus niet zo moeilijk.. Dit kwamen de keurmeesters verder niet tegen, zo op en top verzorgd. Henk en zijn vrouw hebben toen maar besloten dit boek te sluiten. Een exacte kopie zou toch niet meer de sfeer en de liefde van toen benaderen.

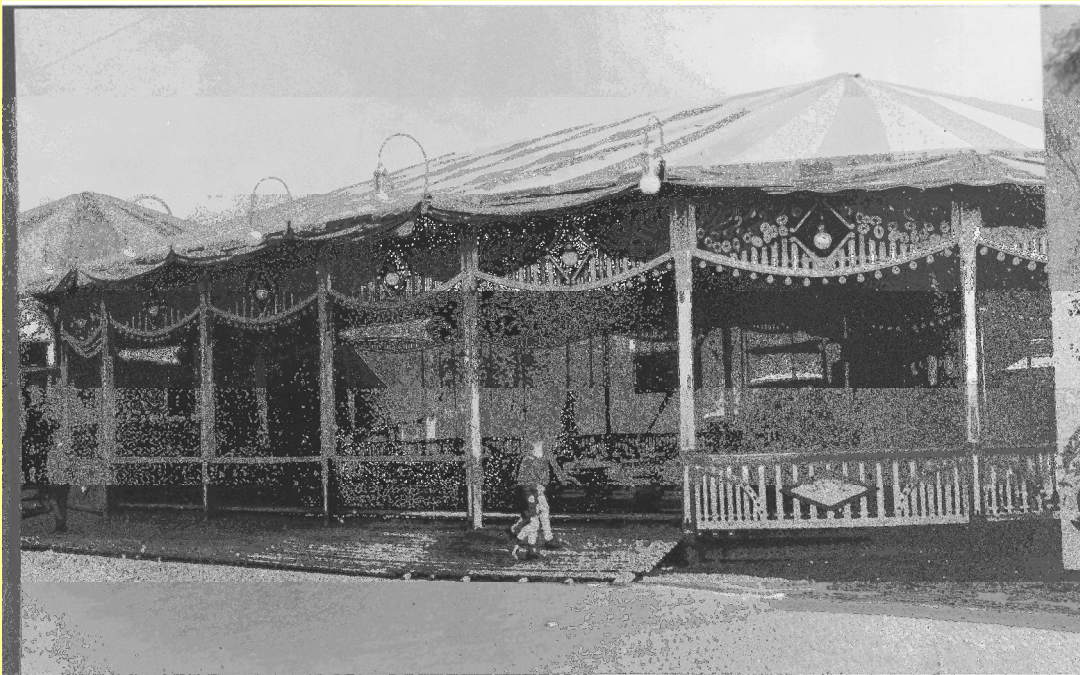
De Ettense kermis was altijd een feest. Dit kwam doordat de kermis altijd in de zomervakantie viel. Als schooljongen kon Henk dan mee. Buiten de vakanties kon hij niet met zijn ouders reizen want dan was natuurlijk het internaat troef. Als opgroeiende jongen had hij altijd veel plezier met de Ettense meisjes. Een tweeling met roodachtig haren, verder voorzien van brilletjes, stonden in zijn geheugen gegrift. Een extra vrijkaartje gaf hij dan graag om de meisjes nog een rondje langer te kunnen zien. Namen herinnerde hij zich niet zo, maar ineens kwam toch Sjakie Vriens (van kapper Vriens) uit zijn geheugen te voorschijn. De kermisattracties werden in die tijd niet alleen per vrachtwagen, maar ook per trein aangevoerd. De wagens met massief rubberenwielbedekking (Cuchelin) mochten niet via rijkswegen naar andere plaatsen rijden. De enige ritten die waren toegestaan waren die van en naar het station.

"In Etten" kwam je gemakkelijk bij de mensen over de vloer. Dit was niet overal zo vanzelfsprekend want kermisvolk werd toch te vaak met argusogen aangekeken.

Stroom en water waren nooit een probleem, een bevolking bij jullie die de kermis liefheeft, vertelde hij.

Henk toerde daarna met een scooter die collega's hem meteen na de ramp in Geldrop aanboden. Helaas is Henk na een slopende ziekte enige jaren geleden overleden. Raymond Saedt ("le Grand Carrousel") nam de botsauto attractie over en deze is nu in handen van zijn zoon Remco. Deze heeft dit jaar wederom op de Etten-Leurse zomerkermis gestaan als "vervanger" van Michel Swinkels, die tegelijkertijd in Dordrecht stond. Waarschijnlijk zal Remco in 2014 wederom de markt "bevolken" tijdens de zomerkermis, aangezien Dordrecht ook weer gelijk valt met de kermis in Etten-Leur. Ik heb deze kermiseditie nog een erg leuk gesprek met Remco en Raymond gehad. Het blijven zeer sympathieke mensen die het kermisgevoel in hart en nieren hebben. Geweldig om te bemerken dat Raymond en zijn zoon mij meteen herkende, want toen ik Remco voor het laatst gezien had was het nog een kleine jongen. Oude tijden herleefden dus dit jaar in Etten-Leur, had ik nooit gedacht was het relaas van Remco, al heb ik de gouden tijden van oom Henk hier nooit meegemaakt. Maar oude liefde sterft niet, zo zie je maar, hier zijn we weer, Etten-Leur, bedankt, wellicht tot volgend jaar eind juni, begin juli 2014. En intussen rinkelt de bel weer, de volgende rit met "volgeladen" wagentjes is begonnen. Inderdaad "Uw vermaak is onze (Remco Saedt) taak", je ziet hem ervan genieten in de kassa.

De kermis is niet dood, hij leeft voort, jaar, na jaar, na jaar.

Attractienieuws :

Restyle : Bootjesmolen M. Surkol

Tijdens 'Kerst in Turnhout' was de bootjesmolen van de familie Surkol sinds een aantal jaren weer te bewonderen. De attractie is onderhanden genomen. De bootjes worden nog voorzien van masten.

kermishistorie

In de tijd dat kijkwerk nog volop aanwezig was op de Nederlandse kermissen was er tussen al die parade makende zaken, steilwanden, variététheaters en andere showtenten een heel klein, maar wel bijzonder kijktentje aanwezig: de miniatuur kolenmijn van Jan Willem Greeff, oftewel Jan zonder benen. Behalve dat deze attractie leuk was om naar te kijken had deze ook een educatieve waarde. In die periode waren de kolenmijnen zo belangrijk dat bijna de gehele Nederlandse economie daarvan afhankelijk was.

Jan Willem Greeff werd op 1 september 1899 geboren in de Langestraat 26 te Amsterdam, waar zijn ouders een melkwinkel hadden. Behalve Jan waren er nog twee broers en drie zussen in het gezin. Toen Greeff elf jaar was verhuisde de familie naar Rotterdam, maar kennelijk had hij het daar niet naar zijn zin. Het grote avontuur trok. Nadat hij een korte periode op het opleidingsschip Pollux had gezeten, liep hij van huis weg en ging op de grote vaart. Zijn ouders hadden geen idee waar hij gebleven was en gingen ervan uit dat hij wel dood zou zijn. Gelukkig was dat niet het geval, maar wel zou hij korte tijd later het slachtoffer worden van een explosie. Dat gebeurde aan het einde van de Eerste Wereldoorlog toen Greeff met een carbid geladen schip in de Londense haven afmeerde. Het schip ontplofte en Greeff ging mee de lucht in. Hij vloog overeen grote loods heen en kwam op de naastgelegen aanlegsteiger neer. Hij was zwaar gewond en werd met grote spoed naar het ziekenhuis vervoerd. Daar bleek dat zijn beide benen geamputeerd moesten worden. Hij was toen twintig jaar. De explosie was natuurlijk wereldnieuws, maar in die tijd was natuurlijk lang niet iedereen op een krant geabonneerd. In de Nederlandse pers verschenen berichten over de explosie met vele doden en gewonden. Bij de gewonden was ook een Rotterdamse matroos van ongeveer twintig jaar. Toevallig werd het artikel gelezen door de buurvrouw van de familie Greeff. Zij ging terstond naar de burens en liet het artikel lezen. Bij moeder Greeff sloeg gelijk de schrik om het hart. Dit moest haar verloren en verdwenen zoon zijn. Zij nam contact op met het Leger des Heils en het Rode Kruis, met het verzoek om uit te zoeken of die gewonde Hollandse jongen soms haar zoon Jan was. Nog diezelfde dag kreeg zij de bevestiging dat die Hollander inderdaad haar zoon was. Zij reisde spoorslags naar Londen om hem te bezoeken.

Toen Greeff uit het ziekenhuis ontslagen werd, bleef hij niet bij de pakken neerzitten. Men zou verwachten dat hij verder wel een rustig leven zou gaan lijden, maar niets was minder waar. Hij kreeg kunstbenen, maar hij was te ongeduldig om daar aan te wennen. Ondanks zijn handicap verlangde hij er toch weer naar, om net als vroeger, de wijde wereld in te trekken. Door al zijn omzwervingen sprak hij inmiddels diverse vreemde talen. Bij een neef vond hij een gewillig oor. Er werd afgesproken dat de neef op een paard en Jan in een wagentje op reis door Europa zouden gaan. De reis verliep zeer voorspoedig en al gauw werd het duo zo overmoedig dat zij besloten Europa te verlaten en door te reizen naar Noord Afrika. Het zou tenslotte best leuk zijn eens een bezoek te brengen aan een sultan die in zo'n sprookjespaleis woonde. Doordat Greeff niet op zijn mondje gevallen was en ook vele talen sprak, trok hij al snel de aandacht en al snel sprak iedereen over die dappere, maar vreemde Hollanders, die in een wagentje en op een paard door de woestijn reisden. Een sultan, die het avontuur van de Hollanders ter ore was gekomen, liet voor Greeff een soort kist maken, die door een kameel gedragen kon worden. Tijdens een ontvangst op het paleis werd Greeff de reiskameel ter beschikking gesteld. Voor hem hoefde het echter niet zo, want hij reisde liever in zijn eigen wagentje verder. Ondertussen was besloten weer naar Nederland terug te keren. Hij sloeg dan

kermishistorie

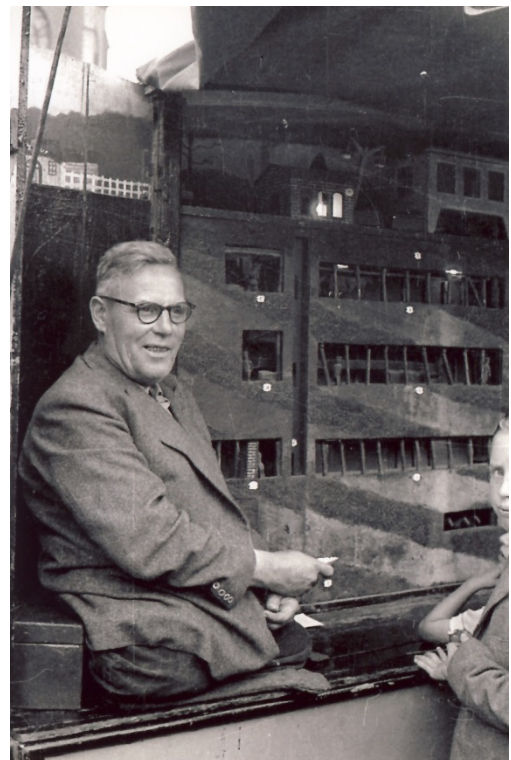
ook de aangeboden reiskameel op zeer tactische wijze af, maar vroeg wel of hij niet een paar dagen in de harem van de sultan kon vertoeven.

Ook eenmaal terug in Nederland was Greeff te energiek om niets te doen. Hij kocht een schip, waarmee hij in de Brouwersgracht tegenover het ijkkantoor in Amsterdam lag. Een van zijn broers was timmerman en had in 1917 uit pure hobby een miniatuur kolenmijn gebouwd. Alles in de verlichte mijn kon bewegen zoals de liften en transportbanden. Het geheel werd door een klein motortje aangedreven. De kolenmijn was een meter vijftig in het vierkant en een halve meter diep. Greeff besloot om met deze kolenmijn de kermis op te gaan en werd dus exploitant. Het reizen ging in eerste instantie per schip, maar dat ging volgens Greeff veel te langzaam. Nog voor 1940 kwam hij met een grote viercilinder Chevrolet verhuishwagen. Hij ging wonen op het Veemarktterrein in Amsterdam. De kolenmijn werd opgebouwd in een aanhangwagentje. Greeff zat naast de mijn achter een boekorgeltje met een mansbakje voor een vrijwillige bijdrage. Om de omzet te verhogen verkocht hij koperen mijnwerkerslampen.

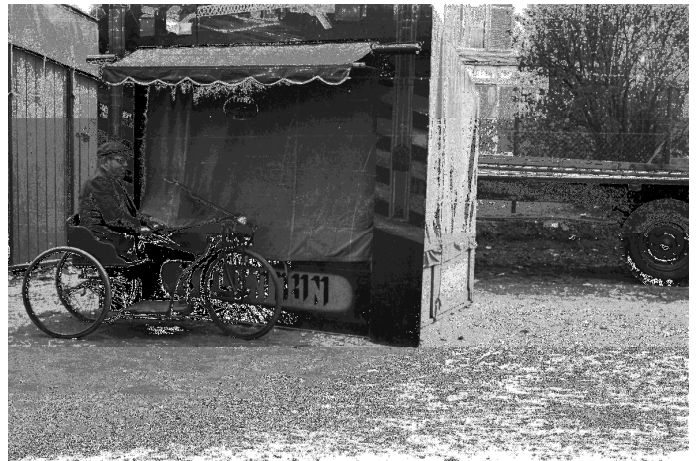
Ondertussen had hij voor de zoveelste keer geprobeerd met kunstbenen door het leven te gaan, maar hij kon er echt niet aan wennen. Vandaar ook dat zijn bovenlichaam na al die jaren sterk ontwikkeld was. Hij kon met gemak trappen klimmen en sprong gerust vanuit de cabine van zijn vrachtwagen op de grond. Dat deed een politieagent eens heftig schrikken. Op een dag reed Greeff vanaf een verkeerde kant het kermisterrein op. Van de agent moest hij omkeren, maar werd hierover zo kwaad dat hij uit de cabine op de grond sprong en de verbijsterde agent ervan langs gaf. Toen de agent eenmaal van de schrik bekomen was werd Greeff geen strobreed in de weg gelegd. Hij dook ooit in Hoorn een hond achterna die dreigde te verdrinken, maar ook hebben zeker twee mensen hun leven te danken aan de zwemcapaciteiten van Jan zonder benen. Uit de Spaarne in Haarlem redde hij eens iemand uit het water. Ook in de Brouwersgracht te Amsterdam was eens een kind in het water gevallen. Iedereen keek en verwachtte dat er wel iemand zou proberen het kind te redden, maar niemand deed iets. Maar Greeff, die toen nog op zijn boot woonde, erkende het gevaar en dook het water in. Hij wist toen nog niet dat het kind dat hij redde Frans Theunisz was, die later de schoonzoon zou worden van Jan Verwijk, de gebakkraam exploitant uit Purmerend. In de cabine van Greeff's vrachtwagen (en later van zijn bus) waren allerlei voorzieningen getroffen, zodat hij zonder problemen kon rijden. Daarnaast reed hij ook nog op een motorfiets met zijspan, waarin zijn vrouw Alie dan meeinging. Alie of Aaltje Kreeft kwam uit Zwolle en was opgegroeid in een zwaar gereformeerd gezin. Greeff heeft altijd veel steun aan haar gehad.

Jan Willem Greeff, die onder zijn collega's ook bekend stond als Jan zonder benen was een markant figuur in de Nederlandse kermiswereld. Hij was een goed mens en een goed collega en had daardoor veel vrienden. Jan Willem Greeff overleed op 18 juli 1959 op negenenvijftigjarige leeftijd tijdens de kermis te Leeuwarden. Hij werd in Raalte begraven. De kolenmijn is vanuit Leeuwarden door onder andere Jan Verwijk teruggedragen naar de Veemarkthallen in Amsterdam. Wat er daarna mee gebeurde is onbekend. Enige jaren geleden dook de kolenmijn weer op bij de firma Eckelboom in Rumpt. Het lag in de bedoeling deze te restaureren, maar het is onduidelijk of dit inmiddels is gebeurd.

kermishistorie

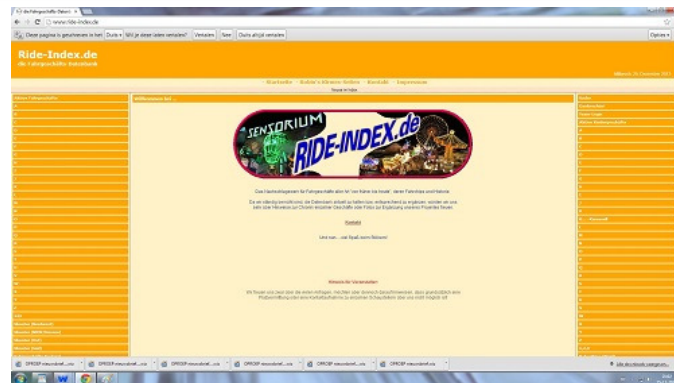
kermishistorie

kermishistorie

Site van de maand : www.ride-index.de

Lolli-pop, Reggae, Golden Swing en Disco Bob zijn maar enkele van de attracties die reizen in Duitsland. Voor een goed beeld van attracties die in Duitsland reizen kun je terecht bij de website www.ride-index.de. Moderne attracties als de Breakdance staan keurig alfabetisch op een rij net als de Raupenbahnen. De autoscooters hebben zelfs eens eigen rubriek en zijn verdeeld in vier regio's.

Niet alleen het grootvermaak maar ook de kinderzaken zijn vertegenwoordigd. Zo kom je tientallen 'Kinderkarussells', Convoy-banen, Paardenpistes en Minicars tegen. De Babyflugs en de 'Sportkarussells' hebben hun eigen categorie gekregen verdeeld over vier regio's. Ook alle 'Eisenbahnen' (railbanen) zijn bij elkaar gezet in een rubriek. De babyflugs laten een veelheid aan namen zijn als 'Micky's Airport', 'Himmel Fly', 'Euro-Jet', 'Hansa-Set' of 'Startreck'.

Bij de attracties word ook informatie gegeven als de huidige eigenaar, fabrikant, type attractie, bouwjaar, maat en eventuele vorige eigenaars of vorige namen. Bij veel attracties staat ook een foto van de attractie en vaak ook een foto van een of meerdere 'Fahrchips' (penningen) van betreffende attractie.

Omdat er attracties verdwijnen of bijkomen is het belang dat een site goed bijgehouden wordt. Bovenaan staat 'Neues im index'. Wie dit aanklikt kan zien welke veranderingen er recentelijke zijn doorgevoerd op deze website.

Voor kermisfans is dit een website waar uren naar gekeken kan worden om te genieten van de vele attracties die er op staan. Hulde aan de bouwers die ontelbare uren in de site gestoken hebben.

LEOPOLDSBURG HERFSTKERMIS

LEOPOLDSBURG HERFSTKERMIS 2013

Oktober in Leopoldsborg betekent ook jaarlijks de oktoberkermis. Dit jaar vond deze kermis plaats van 12 tot en met 16 oktober. Op de zaterdagavond werd deze kermis geopend met een fakkeltocht dat afgesloten werd met een spectaculair vuurwerk. Naast de fakkeltocht zijn de Seniorenmiddag op maandag en de Kindermiddag op woensdag belangrijke activiteiten. Nicole & Hugo, in ons land enigszins bekend vanwege hun songfestivalkraker "goedemorgen, morgen, goedendag" traden op in de gemeentelijke feestzaal voor de ouderen naast optredens van clown Rocky en Dirk van Vooren. Op de woensdag waren er speciale volksspelen voor de kinderen. Op de woensdagmiddag was het heerlijk vertoeven op deze kermis. Bij de frituur moest er gewacht worden op lekker smoutebollen en frites terwijl de jeugd zich volop uitleefde in de Autoscooter. Voor snelle ridders was er de Dance Factory bidule en voor de hoogtiefreaks de High Energy Booster. Opgesteld stonden daarnaast o.a. twee Babysporten, Babyflug, Ali Baba Trip, Convoybaan, Paardenpiste, Sprookjeswonderland railbaan en Trampoline. De nodige verkoopzaken en spelzaken, waaronder drie Lunaparken, maakten deze kermis compleet.

Godrie Spijkers

Oproep

Enige tijd geleden heb ik het plan opgepakt om een van de mooiste autoscooters van Nederland te gaan nabouwen in miniatuur schaal 1:24. Het is de autoscooter van Cas. Theunissen uit Weert, die later in eigendom kwam van de firma Schuman, eveneens uit Weert (Zie foto's). De autoscooter droeg de naam 'The Scooter Car' en was voorzien van een prachtige bovenrand met frontverlichting, nostalgisch schilderwerk, een draaiorgel van fa Ruth en Sohn en een eigen stroomvoorziening.

Hennie van Oers van de stichting Kermiscultuur heeft zoveel mogelijk foto's (zwart/wit) van deze attractie voor mij verzameld, waardoor ik al een heel eind op weg ben voor wat betreft de afmetingen, de vorm van de botsauto's zelf en het orgel, waarvan zelfs een kleurenfoto bleek te bestaan.

Om de hele geschiedenis van de attractie, én gegevens omtrent kleuren van de bovenrand, het dekzijl en de autootjes te kunnen achterhalen, zou ik graag in contact willen komen, met de familie Theunissen en/of de familie Schuman, beide eigenaren van 'The Scooter Cars'. Speurwerk op internet heeft tot op heden niets opgeleverd.

Wie kan mij helpen?

Wie weet er meer en kan mij helpen aan extra informatie over deze attractie? Bel of mail a.u.b. naar:

Toon van Gestel, Goirle. Tel 0135342436

E-mail: toonenjokevangestel@gmail.com

Alle gegevens zijn welkom.

Tekst foto 1: Een prachtige foto van de 'The Scooter Car' van Cas. Theunissen, waarschijnlijk gemaakt in de jaren '50

Tekst foto 2: Echt nostalgie. Midden: het Ruth en Sohn draaiorgel, recht daarvan de bedieningsruimte

Goud van Oud

Bootjesmolen - Eeringa

De Nieuwsbrief van Stichting Kermis-Cultuur gaat over de kermis van heden en verleden en de activiteiten van Stichting Kermis-Cultuur. Heeft u een nieuws voor de nieuwsbrief dan kunt u altijd contact met ons opnemen via e-mailadres webmaster@kermisvantoen.eu

Deze nieuwsbrief is copyrighted.
Content in deze nieuwsbrief is met dank aan
Hans Meesters en Hennie van Oers
Eindredacteur : Godrie Spijkers
© Stichting Kermis-Cultuur Nederland 2013

www.kermiscultuur.nl